

Analiza trenutnog stanja i trendova u natjecateljskom i rekreativnom sveučilišnom sportu

Župan, Antonio

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Kinesiology / Sveučilište u Splitu, Kineziološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:221:963633>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-24**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of Kinesiology, University of Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

SVEUČILIŠTE U SPLITU

KINEZIOLOŠKI FAKULTET

Sveučilišni diplomski studij kineziologije

**ANALIZA TRENUTNOG STANJA I TRENDOVA U
NATJECATELJSKOM I REKREATIVNOM SVEUČILIŠNOM
SPORTU**

(DIPLOMSKI RAD)

Student:

Antonio Župan

Mentori:

doc.dr.sc. Mirjana Milić

dr.sc. Šime Veršić

Split, listopad 2021.

Sažetak

Cilj ovoga rada bio je analizirati trenutno stanje i trendove u natjecateljskom i rekreativnom sportu na Sveučilištu u Splitu. Uzorak ispitanika uključivao je studente i studentice Sveučilišta u Splitu koji su sudjelovali u rekreativnim i natjecateljskim aktivnostima Splitskog sveučilišnog sportskog saveza u akademskim godinama 2018./2019., 2019./2020., i 2020./2021. Dobiveni rezultati ukazuju na značajan pad učestalosti bavljenja tjelesnom aktivnosti uslijed pojave pandemije uzrokovane virusom Covid 19. Isto tako detektirana je značajna razlika među spolovima u varijablama rekreacija i natjecanja, a vezana za učestalost sudjelovanja u navedenim aktivnostima. Temeljem dobivenih nalaza zaključuje se da je potrebno nastaviti s analizom trendova u sveučilišnom sportu te su potrebne intervencije u programima koje će povećati broj studentica u natjecateljskim aktivnostima i s druge strane broj studenata u rekreativnim aktivnostima.

Ključne riječi: sport, rekreacija, studenti, tjelesna aktivnost, studentski standard

Abstract

The aim of this paper was to analyze the current situation and trends in competitive and recreational sports at the University of Split. The sample of respondents included students of the University of Split who participated in recreational and competitive activities in organization of the Split University Sports Association in the academic years 2018/2019, 2019/2020, and 2020/2021. The obtained results indicate a significant decrease in the frequency of physical activity due to the occurrence of a pandemic caused by the Covid 19 virus. There was also a significant difference between male and female students in the variables of recreation and competition, related to the frequency of participation in these activities. Based on the results, it is concluded that it is necessary to continue with the analysis of trends in university sports and interventions are needed in programs that will increase the number of female students in competitive activities and on the other hand the number of male students in recreational activities.

Key words: sport, recreation, students, physical activity, student standard

Sadržaj

1. UVOD	5
1.1. Općenito o sveučilišnom sportu.....	5
1.2. Međunarodna sveučilišna sportska federacija – FISU.....	6
1.3. Europska sveučilišna sportska federacija – EUSA	7
1.4. Sveučilišni sport u Hrvatskoj	8
1.5. Sport na Sveučilištu u Splitu.....	9
1.5.1. Korijeni studentskog sporta na splitskom Sveučilištu.....	9
1.5.2. Splitski sveučilišni sportski savez.....	10
2. DOSADAŠNJE SPOZNAJE	13
3. CILJ RADA	19
4. HIPOTEZE	20
5. METODE RADA.....	21
5.1. Uzorak ispitanika.....	21
5.2. Uzorak varijabli.....	21
5.3. Opis eksperimentalnog postupka.....	22
5.4. Metode obrade podataka	23
6. REZULTATI	24
7. RASPRAVA.....	28
7.1. Pad broja sudionika pod utjecajem Covida 19	28
7.2. Razlike između studenata i studentica koji sudjeluju u rekreativnim i natjecateljskim programima	30
8. ZAKLJUČAK	32
9. LITERATURA	34

1. UVOD

1.1. Općenito o sveučilišnom sportu

Nakon što su studenti krenuli s organizacijom, akademski sport je donio revolucionarne promjene u sveučilišnoj zajednici, pretvorio je neke obrazovne ustanove u sportske agencije, donio promjene u kurikulumu te utjecao na upravljačku politiku. Bio je predmet državnog zakonodavstva i predmet zabrinutosti senatora, kongresmena i predsjednika. Na mnogo načina je pridonio uništavanju izoliranosti akademskog svijeta i pomogao pri podizanju svijesti o sveučilištima. Kada, gdje i zašto su neformalne studentske igre postale visoko organizirane, izuzetno prihvaćene i samim time snažno utjecajne na fakultete i sveučilišta su pitanja vrijedna razmatranja (Lewis, 1970).

Povjesničari Henry D. Sheldon, Frederick Rudolph, John Braubacher i Willis Rudy posvetili su pozornost ovim pitanjima. Svaki je autor zauzeo stav da je sport samo jedna od mnogih aktivnosti koje su studenti organizirali u drugoj polovici 19. stoljeća te da se razvoj poklapao s razvojem studentskih tijela i svrhe fakulteta. Zaključili su da je novi tip studenata bio društven i organizacije su mu dale mogućnost identifikacije s grupom. Tako su studenti prihvatili sudjelovanje u izvannastavnim aktivnostima kao izuzetno važan dio svog obrazovnog iskustva.

Jasno je da sveučilišni sport danas igra važnu ulogu u razvijenim zemljama. Naj snažniji primjeri su američka sveučilišta koja veliki dio svojih ulaganja usmjeravaju u razvoj sportske infrastrukture, stipendiranju sportaša te općenito za razvoj sporta u njihovoj zajednici. Isto tako sport se koristi kao reklama za privlačenje novih studenata, poslovne suradnje i promociju na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Osim navedenih benefita, činjenica je da sudjelovanje u sportsko rekreativnim aktivnostima ima mnoge pozitivne utjecaje na zdravlje i kvalitetu života. Istraživanje koje su proveli Gary i sur. (2002) na 342 slučajno odabrana studenta s Western University-a pokazala su povezanost u 4 od 6 mjera zdravlja i kvalitete života. Mjere su uključivale zadovoljstvo životom, zadovoljstvo kako se provodi slobodno vrijeme, količina energije, koliko emocionalno zdravlje utječe na društveni život te koliko tjelesno zdravlje utječe na društveni život.

Snažan utjecaj sveučilišnog sporta proširio se i na naša područja. Razvija se u pozitivnom smjeru i sam razvoj je neupitan upravo zbog velikog broja činjenica koje se dešavaju u

sustavu sporta na međunarodnoj razini pa tako i u Hrvatskoj. Poprilično je jasno, kako će u bližoj budućnosti biti postavljena barijera između profesionalnog i amaterskog sporta. Kako bi opstali na sportskom tržištu, klubovi i sportovi morat će težiti ka povratku izvornim vrijednostima sporta i Olimpijske povelje. Kao najbliži profesionalnom sportu, smatra se upravo akademski sport. Isključuje velike troškove, a uključuje mogućnost postizanja sportskih rezultata na visokoj razini te ima važnu ulogu kao dionik u nacionalnom obrazovnom sustavu. Stoga studentski sport predstavlja budućnost sporta u Hrvatskoj i kao takav ubrzo će biti (ili već je) nositelj kvalitete nacionalnih vrsta u većini sportova razvijenih europskih zemalja.

1.2. Međunarodna sveučilišna sportska federacija – FISU

Od osnutka 1949. Međunarodna sveučilišna sportska federacija (FISU) je ključni pokretač pri širenju sveučilišnog sporta diljem svijeta. Danas FISU broji 174 pridružene članice nacionalnih sveučilišnih sportskih organizacija i tako omogućava bavljenje sportom više od 180 miliona studenata diljem svijeta. Sportska praksa i sportske vrijednosti su u savršenom skladu sa sveučilišnim duhom. Pozitivan utjecaj sporta na zdravstveni status i iskustvo današnjeg studenta pomaže im da u budućnosti postanu lideri. FISU se fokusira na organizaciju vrhunskih sportskih manifestacija koje se održavaju u sveučilišnom duhu te koje promoviraju težnju ka izvrsnosti tijela i uma.

Glavne sportske manifestacije među studentima su ljetna i zimska Univerzijada. FISU program je podijeljen u dvije skupine: interni program koji uključuje Univerzijadu, Svjetska sveučilišna prvenstva, Svjetske sveučilišne lige i Svjetske sveučilišne kupove te drugu skupinu koja uključuje ostale manifestacije koje se organiziraju u posebnim prilikama.

Vizija krovne svjetske sveučilišne sportske organizacije je svijet u kojem su društveni lideri izgrađeni kroz pozitivno sveučilišno sportsko iskustvo, a misija je pružiti priliku svim studentima da se bave tjelesnom aktivnosti u svrhu zdravlja i poboljšanja ukupnog zdravstvenog statusa studenta i na takav način omogućiti izgradnju budućih lidera društva. Kako bi postigli postavljene ciljeve

Izvršni odbor FISU-a je u ožujku 2016. osnovao komisiju za izradu desetogodišnje strategije. Komisija se sastojala od 6 radnih grupa kojima je cilj bio analizirati situaciju u ciljanom poslovnom području, postaviti ciljeve i ključne rezultate za sljedećih 10 godina. U radne grupe komisije su bili uključeni izvršni članovi odbora, ostali članovi Izvršnog odbora,

nacionalne sveučilišne sportske organizacije, kontinentalne sveučilišne sportske organizacije i ostali FISU članovi. Radna grupe su djelovale u tri faze kako bi izradili konačan dokument - FISU Global Strategy 2027.

Glavni ciljevi FISU strategije do 2027. su:

- Povećati ambicije i mogućnosti u sveučilišnom sportskom pokretu za studente i udruge. kao alat koji služi postizanju ovoga cilja su vrhunske sportske manifestacije, kombinacija intelektualnog i tjelesnog razvoja, kreiranje prijateljstva među sudionicima te omogućavanje platforme za mir među nacijama.
- Fokusirati se na ključne aktivnosti koje potiču razvoj sveučilišnog sportskog pokreta. Ovaj cilj se može postići kroz poboljšanje kvalitete sveučilišnog sporta, stvaranju jačih veza među sveučilištima. Ključnu ulogu u postizanju ovoga cilja imaju nacionalne i kontinentalne sveučilišne sportske organizacije te same nacije.
- Pomaknuti fokus prema van kako bi FISU izgradio sposobnosti i globalnu konkurentnost svojih članova kroz sportske događaje. FISU će i dalje razvijati njihovu suradnju s Međunarodnim olimpijskim odborom i međunarodnim obrazovnim i sportskim institucijama.

1.3. Europska sveučilišna sportska federacija – EUSA

EUSA je neprofitna nevladina organizacija čiji je glavni cilj razvoj sveučilišnog sporta i organizacija sportskih manifestacija, provođenja sportskih projekata i aktivnosti te pružanja sportskog obrazovanja na sveučilišnoj razini.

EUSA kroz svoju misiju održava i razvija redovitu komunikaciju s nacionalnim sveučilišnim sportskih organizacijama, koordinira i organizira velike sportske manifestacije, organizira konferencije i ostale aktivnosti na sveučilišnoj ili nacionalnoj razini. Jedna od osnovnih zadaća je proširiti uzore sveučilišnog sporta na razini cijele Europe zajedno sa FISU-om i ostalim europskim organizacijama.

Glavne sportske manifestacije u organizaciji EUSA-e su:

- Europske sveučilišne igre (EUG) - sveučilišno sportsko natjecanje u više sportova u pojedinačnoj i ekipnoj konkurenciji. Igre se organiziraju svake druge godine od 2012. Europske sveučilišne igre predstavljaju najveći studentski sportski događaj.
- Europska sveučilišna prvenstva - od 2001. do 2012. prvenstva su se provodila svake godine, a od tada se organiziraju svake druge godine u neparnim godinama. Prvenstva

su pojedinačna natjecanja, uglavnom organizirana u različitim zemljama diljem Europe. 2019. organizirana su natjecanja u 21 sportu.

- EUSA cup - titulu EUSA cup nose ona natjecanja koja su još u razmatranju da postanu Europska sveučilišna prvenstva ili služe u svrhu promocije određenog sporta.

1.4. Sveučilišni sport u Hrvatskoj

Djelatnost sporta u Republici Hrvatskoj uređena je Zakonom o sportu (Narodne novine, broj 71/06, 124/10, 124/11, 86/12, 94/13, 85/15, 19/16). Prema Zakonu radi obavljanja sportske djelatnosti sukladno ovom Zakonu na visokim učilištima osnivaju se studentske sportske udruge. Financirani su od strane državnog proračuna preko ministarstva, proračuna visokih učilišta, studentskih zborova, sveučilišnih sportskih saveza i Hrvatskog akademskog sportskog saveza te iz sredstava proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Također, studentske sportske udruge za obavljanje svojih djelatnosti koriste prostore visokih učilišta i imaju prioritet koristiti ih u odnosu na vanjske korisnike.

Prema članku 57. Zakona o sporta i stavku 2. Studentski sportski savezi visokih učilišta s područja Republike Hrvatske, radi usklađivanja aktivnosti svojih članica, organizacije natjecanja i skrbi o statusu studenata sportaša udružuju se u Hrvatski akademski sportski savez sa statusom nacionalnoga sportskog saveza.

Također, kako je definirano istim člankom, stavak 5., Hrvatski akademski sportski savez općim aktom utvrđuje sustav, uvjete i organizaciju sportskih natjecanja studenata u skladu s pravilima sporta i normama međunarodnih studentskih sportskih udruženja, sudjeluje u međunarodnim studentskim sportskim pokretima i udružuje se u odgovarajuća međunarodna studentska sportska udruženja, skrbi o pripremama i sudjelovanju na univerzijadama, studentskim svjetskim, europskim i sličnim prvenstvima i igrama te sudjeluje u njihovu organiziranju. Hrvatski akademski sportski savez usklađuje aktivnosti svojih članica, organizira nacionalna studentska natjecanja, skrbi o statusu studenata sportaša te uređuje druga pitanja iz područja svog djelovanja.

Prema statutu Hrvatskog akademskog sportskog saveza (HASS) to je jedini nacionalni savez koji potiče, promiče i skrbi o sportu na visokim učilištima te ga predstavlja u međunarodnim okvirima. Vrlo je važno da je HASS pridružen u Međunarodnu sveučilišnu sportsku federaciju (FISU) i u Europsku sveučilišnu sportsku federaciju (EUSA) te je

uskkladio ciljeve s FISU globalnom strategijom 2027. i ciljevima EUSA-e. Glavni ciljevi HASS-a su:

- stvoriti uvjete koji će unaprijediti sport na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj,
- tjelesnim aktivnostima omogućiti izražavanje i poboljšanje tjelesnih sposobnosti i duševnog zadovoljstva studenata,
- poticati osnivanje što većeg broja sportskih saveza na visokim učilištima,
- konstantno sudjelovati u borbi protiv droge.

HASS ima 19 članica (sportski savezi i sportske udruge različitih visokih učilišta iz Hrvatske) i organizira sportske i rekreativne aktivnosti za oko 180.000 studenata visokoškolskih institucija, što ga čini jednim od najmasovnijih sportskih sustava u Hrvatskoj. Kroz godinu na nacionalnoj razini HASS organizira sportske i edukativne projekte, od kojih je najvažniji Unisport Hrvatska (nacionalna sveučilišna sportska prvenstva).

Unisport Hrvatska se provodi u nekoliko oblika, a najpopularnije natjecanje je **Unisport Finals**. Najmasovniji događaj na kojem se sudionici mogu natjecati u 9 različitih sportova: košarka, futsal, odbojka, rukomet, šah, stolni tenis, tenis, odbojka na pijesku i košarka 3x3. Kako bi se izborio nastup na Finalsima, tijekom godine organiziraju se kvalifikacije (četvrtzavršnice i poluzavršnice) za sve ekipne sportove. Drugi veliki događaj koji je dio ove priče je **Unisport H20** (predstavlja natjecanje u vaterpolu i plivanju). Održavao se šest godina u Rijeci, a potom se premjestilo u Vukovar. Na natjecanjima sudjeluju studenti i studentice gotovo svih visokoškolskih ustanova iz Hrvatske.

Natjecanje u vaterpolu se odvija u muškoj konkurenciji a momčadi su podijeljene u dvije skupine gdje se igra sistemom svaki sa svakim i nakon čega dvije najbolje momčadi prolaze u ½ finale i borbu za medalje. U plivačkom dijelu natjecanja studenti i studentice se natječu u 10 kategorija - Leđno: 50m, 100m, Prsno: 50m i 100m, Leptir: 50m, 100m, Slobodni stil: 50m, 100m, štafeta 4 x 50m, Mješovito: štafeta 4 x 50m.

Osim ova dva masovna sportska događaja, tijekom godine se održavaju i pojedinačna prvenstva na kojima se doznaju sveučilišni prvaci Hrvatske. Ekipe i pojedinci koji osvoje zlatna odličja se izravno kvalificiraju na Europska sveučilišna natjecanja u idućoj akademskoj godini.

1.5. Sport na Sveučilištu u Splitu

1.5.1. Korišteni studentskog sporta na splitskom Sveučilištu

U počecima glavni organizator sportskih natjecanja na splitskom sveučilištu bio je Studentski zbor sveučilišta u Splitu. Utemeljen je 1996. i glavna mu je zadaća poticati i organizirati studente na području kulture i sporta. Nadalje, u studenom 2002. osniva se i Odbor za sport Studentskog zbora Sveučilišta u Splitu. Njegova osnovna djelatnost upravo je organiziranje sportskih manifestacija na našem Sveučilištu.

Odbor za šport, kao dio Studentskog zbora, prvo je tijelo koje je započelo organiziranje sportskih natjecanja na razini Sveučilišta. Na inicijativu studenata zaljubljenika u sport koji su bili dio Odbora, stvorena je ideja o osnivanju samostalne udruge koja će pod vodstvom Studentskog zbora brinuti o sveučilišnom sportu na našem području. Udruga je potom osnovana i odmah je postala ravnopravni član HSŠS-a (Hrvatskog sveučilišnog športskog saveza).

Od prvog dana osnivanja i članstva u HSŠS-u, organizator je svih službenih sportskih natjecanja na području Sveučilišta u Splitu. Osnovane su nove udruge koje su djelovale na području studentskog sporta, a kako bi ostvarile zajedničke ciljeve. Potom, 2005., održala se osnivačka skupština Zajednice sveučilišnih športskih udruga (Sveučilišne športske zajednice – 2006. mijenjaju ime u Splitski sveučilišni sportski savez).

1.5.2. Splitski sveučilišni sportski savez

Prema vlastitom statutu, članku 1., stavku 1. Splitski sveučilišni sportski savez je sportski savez u koji se slobodno i dragovoljno uključuju sportske udruge, znanstveno – sportska društva i sportski klubovi s područjem djelovanja na Sveučilištu u Splitu i druge pravne osobe radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva i djelatnosti u sveučilišnom sportu. Glavni cilj Saveza je promicanje, unapređenje, omasovljenje i organizirani razvitak sporta na Sveučilištu u Splitu. Temeljne aktivnosti saveza su organizacija rekreativnih aktivnosti, službena prvenstva Sveučilišta i briga o sveučilišnim ekipama.

Rekreativne aktivnosti nemaju natjecateljski karakter i provode se na tjednoj bazi. Ovakav način rekreacije provodi se od 2016. i uključuje 10-ak različitih programa. Međutim, prvenstva Sveučilišta u Splitu podrazumijevaju natjecanja u kojima mogu sudjelovati studenti svih fakulteta Sveučilišta i bore se za naslov prvaka Sveučilišta za tekuću akademsku godinu. Prvenstva se provode sukladno Pravilniku za organizaciju i provođenje sportskih prvenstava Sveučilišta u Splitu, prema Pravilima pojedinih nacionalnih sportskih saveza te posebnim propozicijama i naputcima organizatora.

Spomenuti Pravilnici usuglašeni su sa Pravilnicima HASS-a te pravilnicima EUSA-e (European University Sport Association). Svi studenti imaju priliku biti članovima sveučilišnih reprezentacija koje nastupaju na nacionalnim i međunarodnim natjecanjima. Briga o sveučilišnim ekipama podrazumijeva selekciju sportaša i organizaciju i provođenje priprema za spomenuta natjecanja. Sve navedene aktivnosti od 2014. održavaju se pod nazivom UNISPORT SPLIT.

Riječ je o unificiranom nazivu svih službenih sportskih aktivnosti na području Republike Hrvatske (UNISPORT HR) kako bi navedeni projekti postali još prepoznatljiviji na području sportskog marketinga i akademskog života u Hrvatskoj.

Spomenute aktivnosti realiziraju se u vlastitoj sportskoj infrastrukturi i infrastrukturi lokalne samouprave. Ove godine obnovljena je multifunkcionalna sportska dvorana na kampusu Sveučilišta u Splitu te malonogometni teren na gradskom području Spinut. Već u ovom trenutku vidljive su potrebe za dodatnom infrastrukturom jer kvaliteta sveučilišnog sporta raste iz godine u godinu što pokazuju vrhunski rezultati na nacionalnim i međunarodnim natjecanjima te zainteresiranost studenata za sportskim i rekreativnim aktivnostima.

Splitski sveučilišni sportski savez bio je organizator nekoliko velikih međunarodnih sportskih manifestacija za studente: Europsko sveučilišno prvenstvo (EUC) u košarci održalo se u Splitu 2013., potom 2016., Savez je bio organizator najvažnije i najmasovnije studentske sportske manifestacije Europskih sveučilišnih sportskih igara koje su održane u Zagrebi i Rijeci, a na kojima je sudjelovalo 5786 studenata iz cijele Europe.

U rujnu 2017. Split je ponovno bio domaćin EUC - a u tri sporta: košarci 3x3, slobodnom penjanju te odbojci na pijesku. Zahvaljujući pozitivnim i odličnoj organizaciji spomenutih manifestacija Sveučilište u Splitu i Splitski sveučilišni sportski savez osigurali su domaćinstvo EUC futsal, 2023.

Savez trenutno broji pet članica koje djeluju kao sportski klubovi: Akademski malonogometni klub Universitas, Akademski jedriličarski klub Universitas, Lacrosse klub Split Legion, Podvodno istraživački klub Sveučilišta u Splitu i Plesni klub Baila Conmigo. Akademski malonogometni klub (AFCU) stoji kao primjer kvalitete i promotor dualnih karijera. AFCU se natječe u 1. Hrvatskoj malonogometnoj ligi, najvećem nacionalnom nivou natjecanja. Pokazatelj je to da sveučilišni sport može biti nositelj kvalitete u gradu te da je moguće paralelno razvijati sportsku i akademsku karijeru.

Prema strategiji Sveučilišta u Splitu 2021./2025. Sveučilišni sport je prepoznat kao jedan od temeljnih čimbenika čitavog sportskog sustava u cijelom razvijenom svijetu i kao takav jasno prikazuje kvalitetu akademskog života na Sveučilištu u Splitu.

Sportaši Sveučilišta u Splitu mogu se pohvaliti s prestižnim nacionalnim i svjetskim uspjesima te 60-ogodišnjom znanstvenom tradicijom u sportu. Stoga je stvaranje sustava sveučilišnog sporta bitan dio u promicanju kvalitete akademskog života te bitan čimbenik u stvaranju prepoznatljivosti Sveučilišta u Splitu.

Strategijom se ukazuje potreba razvoja sporta i zdravstveno usmjerenog vježbanja na Sveučilištu kroz podršku kompletne akademske, političke i gospodarske javnosti te stvaranje prepoznatljivog čimbenik koji promiče zdravo ponašanje i stilove života, a tjelesno vježbanje kao redovitu svakodnevnu aktivnost. Također, ovim dokumentom je naznačeno da se

Sveučilište u Splitu treba pozicionirati na sami vrh svjetskih sveučilišta po pitanju sporta i zdravstveno usmjerenog vježbanja u kojoj sportsko-rekreativne programe provode predani, stručni i kvalificirani kadrovi Sveučilišta u Splitu s osiguranim adekvatnim prostorima i opremom za treniranje, po najsuvremenijim metodama sportske pripreme i rekreacije te uz minimalne ili gotovo nikakve troškove za studente.

2. DOSADAŠNJE SPOZNAJE

Ellis, Compton, Tyson i Bohlig (2002) istraživali su odnos između učestalosti sudjelovanja u sveučilišnim rekreacijskim aktivnostima i šest pokazatelja zdravlja i kvalitete života na uzorku 342 slučajna ispitanika (studenti zapadnog sveučilišta). Mjere zdravlja i kvalitete života uključivale su: zadovoljstvo životom, zadovoljstvo načinom na koje provode slobodno vrijeme, zadovoljstvo iskustvom studenata na sveučilištu, količina energije, mjeru u kojoj je emocionalno stanje ometalo društveno funkcioniranje te mjeru u kojoj je tjelesno zdravlje ometalo društveno funkcioniranje. Provedena je višestruka i univarijantna analiza varijance, a dobiveni rezultati ukazuju kako postoji značajna povezanost između 4 od 6 mjera te da studenti s većom razinom sudjelovanja u rekreacijskim aktivnostima imaju kvalitetniji i zdraviji život.

Istraživanje koje su proveli **Andrijašević, Ciliga i Jurakić (2009)** imalo je za cilj utvrditi važnost sportske rekreacije studentima i prikazati stavove studenata prema rekreacijskom vježbanju. Uzorak ispitanika sačinjavali su studenti i studentice Sveučilišta u Zagrebu (473 ispitanika). Za prikupljanje potrebnih podataka proveden je upitnik koji se sastojao od 14 pitanja podijeljenih u 3 skupine. Prva skupina su demografska pitanja o studentu - dob, spol, fakultet, zanimanje. U drugom dijelu opisuju količinu i kvalitetu aktivnosti u slobodno vrijeme, a u trećem se nalaze pitanja o njihovom interesu za rekreacijske sportske aktivnosti i važnosti istih za njihovo zdravlje. Rezultati dobiveni analizom odgovora, pokazali su da i studenti i studentice imaju razvijenu svijest o važnosti tjelesne aktivnosti za njihovo zdravlje. Samo mali broj njih (3,98%) smatra kako tjelesna aktivnost nema utjecaj na njihov zdravstveni status. Međutim, zabrinjavajuće je to da je interes za rekreacijske aktivnosti unatoč prethodno navedenom ipak mali. Svoje slobodno vrijeme uglavnom provode u kafićima, klubovima, internim zabavama i slično. Na temelju toga zaključeno je kako studenti nisu svjesni stvarne vrijednosti i dobrobiti rekreativnih aktivnosti, a interesi se u uglavnom formiraju pod utjecajem socijalnih modela. Stoga je važno potaknuti i razvijati pozitivan stav o tjelesnom vježbanju još od rane mladosti, kako bi očuvali zdrave navike kroz cijeli život.

Masmanidis, Gargalianos i Kosta (2009) proveli su istraživanje na uzorku 3041 studentu koji studiraju na 7 različitih grčkih sveučilišta. Cilj ovog istraživanja bio je ispitati: utjecaj ograničenja na rekreativno sudjelovanje u sportskim aktivnostima, odnos između dimenzija ograničenja i sudjelovanja/ne sudjelovanja, odnos između dimenzija ograničenja i

učestalosti sudjelovanja te same namjere uključenosti u programe. Rezultati koji su dobiveni ukazuju da postoji 9 čimbenika (ograničenja), a među njima glavni razlozi nesudjelovanja su pristupačnost i nedostatak znanja. Zaključeno je da za povećanje stope sudjelovanja studenata u rekreativnim programima treba razviti učinkovite strategije za osmišljavanje i promicanje samih sportskih i rekreativnih aktivnosti.

Hlača (2012) je objavila rad u kojem govori o ulozi sporta u brendiranju i promociji države na primjeru Republike Hrvatske. Glavni cilj rada je istaknuti važnost brendiranja države u suvremenim međunarodnim odnosima i osvrnuti se na ulogu i mogućnosti sportske i javne diplomacije u samom provođenju. Autorica smatra kako je nacionalno brendiranje države bitno za gospodarsku i političku uspješnost te jača sam utjecaj države na političkom, ekonomskom i kulturnom području. Javna i sportska diplomacija imaju važnu ulogu u prenošenju poruka osmišljenih u procesu nacionalnog brendiranja iz države u svijet. Jedan od ciljeva bio je i procijeniti korist sportske diplomacije i ponuditi njezin konceptualni okvir. Spomenuta je uloga hrvatskih sportaša i njihovih uspjeha u promociji države tj. u kojoj mjeri utječu na stvaranje prepoznatljivosti Hrvatske. Tako je prikazana važnost sporta i sportskih natjecanja u kreiranju reputacije i imidža države.

Razlike u motivaciji između muškaraca i žena tijekom sudjelovanja u sportu i vježbanju općenito, istraživao je **Ngetich (2012)** među studentima sveučilišnih sportskih znanosti. Istraživanje je provedeno na uzorku 60 studenata od kojih je 30 muškaraca, a 20 žena. Potrebni podaci prikupljeni su putem upitnika. Rezultati su pokazali da ne postoji značajna razlika među spolovima što se tiče sudjelovanja u različitim sportskim aktivnostima. Muškarci su više sudjelovali u timskim sportovima s loptom i treninzima s utezima, dok žene više preferiraju aerobik, hodanje/trčanje i plivanje. Međutim, razlike koje su se javljale u samom izboru aktivnosti neznatne su. Ispitanici su pokazali zadovoljstvo trenutnim fizičkim i zdravstvenim stanjem te su među glavnim motivima vježbanja naveli regulaciju tjelesne mase i uživanje u aktivnostima. Manje bitni motivi i muškarcima i ženama bili su kontrola stresa i potreba za natjecanjem. Ograničenja za bavljenje nekim sportom kod većine ispitanika su: manjak motivacije, nedostatak slobodnog vremena i ozljede. Zbog prethodno navedenih i nekih drugih razloga, velik dio sveučilišne populacije ne sudjeluje u redovitoj tjelesnoj aktivnosti. Zaključeno je kako treba studentima pokušati približiti sport i važnost bavljenja istim te tako povećati njihovu motivaciju i potaknuti ih na uključivanje u različite programe koji su dostupni u sveučilišnom programu.

Eime i sur. (2013) objavili su istraživanje sa svrhom praćenja razine tjelesne aktivnosti kod adolescenata s naglaskom na djevojčice. Tjelesna aktivnost promatrana je u dvije točke životnog prijelaza. U istraživanju je sudjelovalo 489 djevojčica u dobi od 7 godina i 243 djevojčice u dobi od 11 godina. Za prikupljanje podataka korišten je upitnik i dnevnik o tjelesnoj aktivnosti za prethodni dan. Od ispitanica se tražilo da odgovore na pitanja o sudjelovanju/nesudjelovanju: na školskim satovima tjelesnog odgoja, u natjecateljskim timskim ili individualnim aktivnostima unutar i van škole, u organiziranim nekonkurentnim aktivnostima i neorganiziranim aktivnostima. Nadalje, ispitanicama je predstavljen popis od 22 različita sporta i bilo je potrebno označiti u kojim od navedenim sportova ili sportskih aktivnosti su sudjelovale u školi, klubu ili u slobodno vrijeme (igralište, park, dom itd.). Na pitanja su odgovarale za prethodnu i tekuću godinu. Rezultati su pokazali kako je manje od polovice ispitanika ispunilo ili premašilo razinu umjerene do jake aktivnosti (60 minuta i više) za prethodni dan, a razlike između sedmogodišnjakinja i jedanaestogodišnjakinja nisu statistički značajne. Razlika se očituju u odabiru vrste i učestalosti tjelesne aktivnosti. Tako jedanaestogodišnjakinje prelaze s organiziranih i natjecateljskih aktivnosti na neorganizirane, nekonkurentne i individualne. Također, sudjelovanje u sportskim aktivnostima manje je kod starijih adolescentica (11 godina) u odnosu na mlađe (7 godina).

Ivanković (2018) analizirao je trenutačno stanje akademskog sporta na Sveučilištu u Zagrebu te se osvrnuo na smjernice pomoću kojih bi se trebao razvijati u narednim godinama. Jedan od ciljeva ovog rada je i osvješćivanje čitatelja o razvoju sveučilišnog sporta kroz prikaz stanja dviju akademskih godina, trenutne situacije i smjera budućeg razvoja ovog dijela sporta. Akademski sport grada Zagreba susreo se s brojnim problemima koji su na poslijetku doveli do nemogućnosti stvaranja čvrste platforme u cijeloj strukturi hrvatskog sporta. Kako bi se smanjio otpor u sklopu akademske zajednice prema bilo kakvim promjenama koje bi vodile ka poboljšanju kvalitete studentskog života, vrlo je bitno informirati zajednicu i obrazložiti potrebe za promjenama te korist koje iste donose. Između ostalog, neizostavna je i potpora određenih državnih i gradskih institucija, sveučilišnih organizacija i nadležnog gradskog i nacionalnog saveza. Posljednje dvije godine, uloženo je mnogo truda u razvoj akademskog sporta na Sveučilištu u Zagrebu, a to pokazuju uspješni rezultati u mnogo segmenata. Neki od pokazatelja su: velik broj članica visokoškolskih institucija koje sudjeluju u različitim sportskim aktivnostima, izvrsni rezultati na državnim, europskim i svjetskim natjecanjima, stalni rast broja sudionika i broja sportova u kalendaru sveučilišnih natjecanja. Sveučilište u Zagrebu ostvaruje zavidne rezultate i može se pohvaliti izvrsnim uspjesima na

području studentskog sporta, ali kako bi se ostvario maksimalni potencijal još mnogo toga se može i treba uraditi.

Do zanimljivih zaključaka došli su **Kilpatrick, Hebert i Bartholomew (2018)**. Unatoč mnogim jasnim prednostima aktivnog načina života, nedostatak tjelesne aktivnosti značajan je zdravstveni problem u studentskoj populaciji. Ključno pitanje u istraživanju tjelesne aktivnosti je razumijevanja motivirajućih faktora. Iako tjelesna aktivnost ima mnogo oblika, većina istraživanja osmišljena je za povećanje motivacije. U ovoj studiji autori uspoređuju motivaciju za sudjelovanje u sportu s rekreativnim vježbanjem među studentima. Rezultati pokazuju da je veća vjerojatnost da će sudionici koji se bave sportom imati unutarnje motive, poput uživanja i izazova, dok je motivacija za rekreativno vježbanje bila vanjska i usredotočena na izgled i težinu te upravljanje stresom. Nalazi sugeriraju da su motivi za sudjelovanje u sportu su poželjniji od onih za vježbanje i mogu utjecati na ozbiljniji pristup tjelesnoj aktivnosti.

Allen i Lyons (2019) objavili su istraživanje o uključenosti „stranih“ studenata u rekreacijske sportske aktivnosti. Sudjelovala su 242 ispitanika sa sveučilišta u SAD-u. Demografski podaci koji su korišteni su: dob, nacionalnost i spol. Vrijeme boravka ispitanika u SAD-u, osobno iskustvo sudjelovanja u sportu te osobna definicija „kulturnog identiteta“. Informacije koje su dobivene pokazuju da postoji više razloga sudjelovanja u rekreativnim programima. Dok neki ispitanici nastoje očuvati svoj kulturni identitet, drugi pokušavaju prijeći kulturne granice i prilagoditi se novom okruženju. Također, među ispitanicima bilo je i onih koji su izrazili elemente isključenosti. Autori su na osnovu dobivenih rezultata iznijeli nekoliko preporuka. Jedna od njih je omogućavanje bavljenja sportom koji je karakterističan za područje iz kojeg dolazi veći broj međunarodnih studenata. Drugo se odnosi na studente koji se teško privikavaju na novo okruženje i osjećaju se isključeno. Za njih preporučuju programe koji namjerno miješaju domaće i strane studente u istim timovima. Naglasili su kako je bitno aktivnosti koje će učinkovito zadovoljiti potrebe svih studenata.

Thomas, Beaudry, Gammage, Klentrou i Josse (2019) objavili su istraživanje kojim su htjeli ispitati učestalost, intenzitet, vrijeme i vrstu tjelesne aktivnosti kod studenata kanadskog sveučilišta tijekom prve godine studija. Također, tražili su moguće prepreke koje se javljaju za sudjelovanje u sportskim aktivnostima. Upitnici za procjenu varijabli tjelesne aktivnosti dodijeljeni su 301 studentu na početku i na kraju akademske godine. Muškarci su više preferirali intenzivnije programe, a žene aerobne. Najveća prepreka bili su stres, manjak samopouzdanja te nedostatak prijatelja i utjecaj okoline. Također, manjak slobodnog vremena

zbog pretrpanog rasporeda (nastava, zadaće) bio je jedan od razloga nemogućnosti sudjelovanja u sportskim aktivnostima. Na osnovu dobivenih rezultata došlo se do zaključka kako je razina tjelesne aktivnosti kroz godinu opadala. Stoga autori preporučuju da se treba usredotočiti na nekonkurentne sportske i rekreacijske aktivnosti, kao i aktivnosti koje studenti mogu obavljati u svoje slobodno vrijeme.

Miloshova (2020) objavila je istraživanje s ciljem utvrđivanja razine tjelesne aktivnosti među mladima s posebnim naglaskom na studentima. Uzorak ispitanika predstavljali su studenti sveučilišta u Sofiji (Bugarska) u dobi od 19 do 29 godina. Sudjelovalo ih je ukupno 435 (238 studenata i 197 studentica). Korištena je kratka verzija *Međunarodnog upitnika o tjelesnoj aktivnosti (IPAQ-SF)* u posljednjih sedam dana. Rezultati su pokazali kako otprilike 12% ispitanika nema tjelesnu aktivnost osim hodanja. Različitom tjelesnom aktivnosti bavili su se i muškarci i žene najčešće 2 puta tjedno (žene otprilike sat vremena dnevno, a muškarci sat i pol). Muškarci više preferiraju intenzivno opterećenje, a žene umjereno. Prema preporukama Svjetske zdravstvene organizacije (WHO), u svrhu poboljšanja zdravlja, potrebno je provoditi najmanje 75 minuta intenzivne ili 300 minuta umjerene tjelesne aktivnosti. Po ovim kriterijima ispitanici su imali zadovoljavajuću razinu tjelesne aktivnosti.

Sekulić, Blažević, Gilić, Kvesić i Zenić (2020) su proveli istraživanje koje je imalo za cilj evidentirati trendove koje se odnose na promjene u razini bavljenja tjelesnom aktivnošću (PAL) i ostalim faktorima koji mogu biti povezani. Uzorak ispitanika ovog istraživanja bili 388 adolescenata (126 žena; prosječna dob 16.4 ± 1.9 godina) s područja južne Hrvatske koji ispitani prije nastupanja pandemije i tijekom stupanja mjera na snagu. Osnovno testiranje uključivalo je antropometrijske varijable, varijable fitness statusa (učinjeno na početku školske godine) i varijable koje se odnose na razinu bavljenja tjelesnom aktivnošću (PAL). U nastavku su sudionici testirani na PAL-ovima. PAL -ovi su ocijenjeni putem internetske platforme pomoću Upitnika o tjelesnoj aktivnosti za adolescente. Rezultati pokazuju značajno smanjenje PAL-a koje je zabilježeno u ukupnom uzorku ($t\text{-test} = 3,46, p < 0,001$), na što je prvenstveno utjecalo značajno smanjenje PAL-a u dječaka ($t\text{-test} = 5,15, p < 0,001$). Fitness status (skakačke sposobnosti, snaga trčušnih mišića, aerobna izdržljivost i anaerobna izdržljivost) sustavno je pozitivno korelirao s PAL-ovima na početku i praćenjem među dječacima i djevojčicama, s najočitijom povezanošću između aerobnih i anaerobnih sposobnosti izdržljivosti i PAL-ova. Korelacije između antropometrijskih i fitness varijabli s promjenama tjelesne aktivnosti (npr. razlika između početnih i naknadnih PAL-ova) bile su

zanemarive. Razlike u promjenama PAL-a među spolovima vjerojatno su bile povezane s činjenicom da su PAL-ovi među dječacima uglavnom povezani s sudjelovanjem u organiziranim sportovima. Korelacije između početnog fitness statusa i PAL-ova ukazale su na važnost ukupne tjelesne pismenosti u očuvanju PAL-a u izazovnim okolnostima, poput pandemije COVID-19 koja je ovdje promatrana.

Grajek i suradnici (2021) tvrde da redovito vježbanje bitno je jer poboljšava učinkovitost tijela, odgađa proces starenja i olakšava nam obavljanje osnovnih svakodnevnih aktivnosti. Važno je zapamtiti da je to nikad nije kasno za početak zdravstvenog treninga. Primijećeno je da zdravstveni usmjereni trening utječe i na naš fizički i na psihički zdravlje. Cilj ovog istraživanja bio je procijeniti motivaciju za vježbanje kod muškaraca i žena. Studija je obuhvatila 1590 studenata zdravstvenih znanosti koji su imali umjerenu razina tjelesne aktivnosti. Najvažniji motivatori za poduzimanje tjelesne aktivnosti su užitek, mentalna regeneracija i održavanje zdravlja. Najmanje važna motivacija za vježbanje su zdravstveni pritisak, društveno priznanje i želja za pripadanjem skupini. Za muškarce, najvažnija motivacija za bavljenje tjelesnom aktivnošću je osjećaj zadovoljstva tijekom procesa. Žene se bave tjelesna aktivnost prvenstveno zbog želje za održavanjem odgovarajućeg zdravstvenog stanja.

3. CILJ RADA

Primarni cilj rada bio je utvrditi trenutno stanje i trendove u sveučilišnom sportu na Sveučilištu u Splitu kroz tri akademske godine, a uključuje učestalost sudjelovanja u rekreativnim i natjecateljskim aktivnostima kao i moguće razlike među spolovima unutar varijabli rekreacije i natjecanja.

4. HIPOTEZE

Temeljem dosadašnjih spoznaja i ciljeva ovoga rada definirane su sljedeće hipoteze:

- **H₁:** Trendovi učestalosti bavljenja tjelesnim aktivnostima na Sveučilištu u Splitu uslijed utjecaja Covida 19, su značajnom u padu u posljednje dvije godine
- **H₂:** Postoji značajna razlike među spolovima u varijablama rekreacija i natjecanja, a vezane za učestalost sudjelovanja u navedenim aktivnostima

5. METODE RADA

5.1. Uzorak ispitanika

Uzorak ispitanika uključuje studente i studentice Sveučilišta u Splitu koji su sudjelovali u rekreativnim i natjecateljskim aktivnostima Splitskog sveučilišnog sportskog saveza u akademskim godinama 2018./2019., 2019./2020., i 2020./2021.

Ukupan broj ispitanika po studijskim godinama je sljedeći:

- 2018./19. – 1030 ispitanika (714 studenata i 316 studentica)
- 2019./20. – 1364 ispitanika (536 stuenta i 836 studentica)
- 2020./21. – 1325 ispitanika (733 studenta i 591 studentica)

5.2. Uzorak varijabli

Uzorak varijabli sačinjavaju svi programi grupirani u dvije veće skupine, rekreacija i natjecanja, promatrane kroz 3 vremenska razdoblja.

Rekreacija je sačinjena od sljedećih programa:

- Workout –kružni oblik vježbanja koje je usmjereno ka razvoju funkcionalnih sposobnosti. Workout program je dodatno podijeljen na dvije grupe, početničku i naprednu te predstavlja najpopularniji program u kojem studenti najviše participiraju
- Dance fitness – spoj plesa i fitnessa. Potiče razvoj funkcionalnih sposobnosti, koordinacije i fleksibilnosti. Obilježava ga zabavna nota vježbanja uz plesne pokrete.
- Pilates – vježbanje na strunjačama uz najčešći rekvizir pilates loptu. Ovim oblikom vježbanja se razvija prvenstveno fleksibilnost i snaga.
- Kickboxing - rekreativni program koji se realizira kao trening popularne borilačke vještine kickboxinga. Prilagođen je početnicima i naprednim vježbačima.
- Škola trčanja – provodi se na otvorenom, u park šumi Marjan, a treninzi su koncipirani s ciljem unapređenja tehnike trčanja i razvoja funkcionalnih sposobnosti
- Lacrosse – treninzi se provode u svrhu specifičnog razvoja sposobnosti za ovaj sport, tehničkog, taktičkog i tjelesnog unapređenja.

- Penjanje – sudjelovanjem na ovom programu studenti uče tehniku sportskog penjanja. Treninzi se provode u dvorani na umjetnoj stijeni
- Plivanje – treninzi se provode na bazenu i cilj im je razvoj funkcionalnih sposobnosti i tehnike plivanja. Programi su prilagođeni za početnike i napredne plivače, kao i za osobe s povećanom tjelesnom masom.
- Futsal i košarka – rekreativne aktivnosti koja se provodi u obliku futsal treninga.

Drugu skupina varijabli je grupirana u natjecanja:

- Šah
- Badminton
- Stolni tenis
- Tenis
- Odbojka
- Vaterpolo
- Rukomet
- Futsal liga
- Košarkaška liga
- Kros liga
- Veslanje
- Sportsko penjanje

5.3. Opis eksperimentalnog postupka

Svi ispitanici svojim sudjelovanjem u aktivnostima Splitskog sveučilišnog saveza podnose privolu o korištenju osobnih podataka u svrhu organizacije rekreativne aktivnosti ili natjecanja. Ujedno su suglasni s prikupljanjem podataka za statističku obradu koja će služiti za unapređenje rada Saveza, pisanje diplomskih i znanstvenih radova.

Podatci su se kroz tri akademske godine prikupljali u bazu podataka koja grupira sudionike po godinama aktivnosti, vrsti programa ili natjecanja, sastavnici i spolu.

Prilikom analize rezultate glavna podjela je bila po akademskim godinama.

5.4. Metode obrade podataka

U svrhu obrade i analize podataka korišten je računalni program *Statistica Ver 13.5.0.17*.

Izračunati su parametri deskriptivne statistike koji uključuju izračun učestalosti (apsolutne vrijednosti) sudjelovanja studenata u rekreativnim i natjecateljskim aktivnostima. Na osnovu neparametrijske analize razlika, primjenom *Chi-square*, utvrđeno je postojanje/nepostojanje razlika u sudjelovanju tijekom tri akademske godine (2018./2019., 2019./2020., 2020./2021) te razlike uključenosti u odnosu na spol uz nivo značajnosti od $p \leq 0,05$.

6. REZULTATI

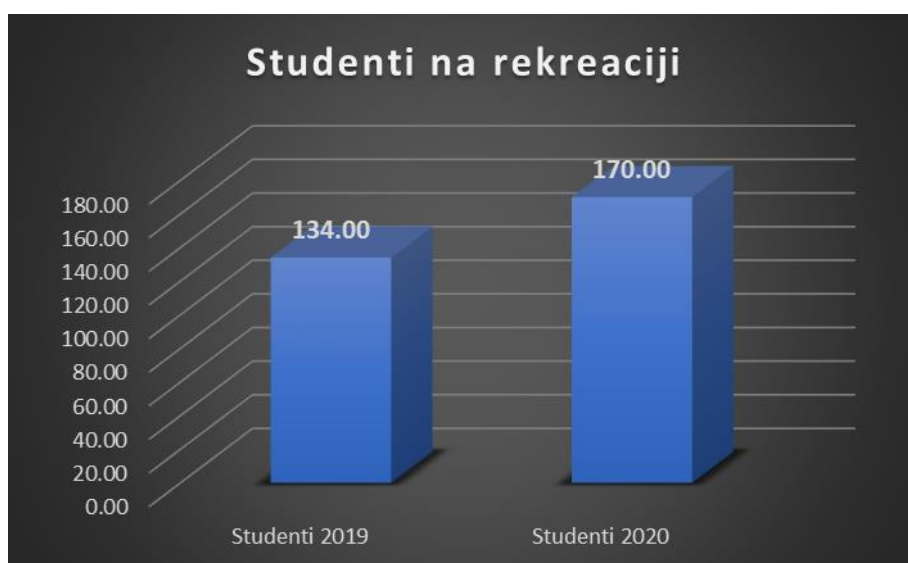
Dobiveni rezultati pokazuju trendove u natjecateljskom i rekreativnom sportu na Sveučilištu u Splitu u posljednje tri akademske godine. Također su izračunate razlike učestalosti sudjelovanja u rekreativnim i natjecateljskim aktivnostima prema spolu.

Na Grafu 1. prikazan je ukupan broj sudionika rekreacije u akademskim godinama 2019./20. i 2020./21. koji ukazuje na zamjetan pad.

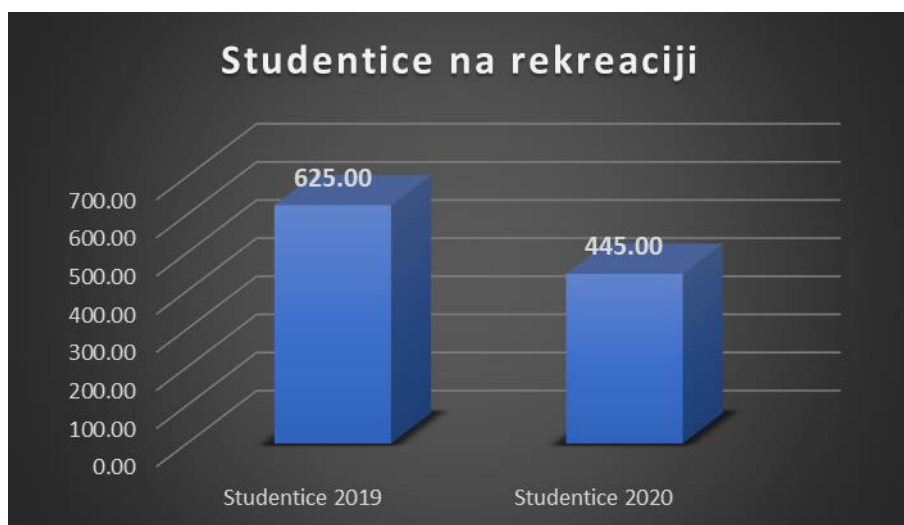
Graf 1. Broj sudionika rekreacije u 2019./2020. i 2020./2021.

Graf 2. prikazuje ukupan broj studenata u rekreaciji u akademskim godinama 2019./20. i 2020./21. iz kojeg je vidljiv porast učestalosti sudjelovanja u 2020./2021. u odnosu na prethodnu godinu.

Graf 2. Broj studenata u rekreaciji 2019./2020. i 2020./2021.

Na Grafu 3. prikazan je ukupan broj studentica u rekreaciji u akademskim godinama 2019./2020. i 2020./2021. iz kojeg je vidljiv pad učestalosti sudjelovanja u 2020./2021. u odnosu na prethodnu godinu.

Graf 3. Broj studenatica u rekreaciji 2019./2020. i 2020./2021.

Graf 4. prikazuje ukupan broj sudionika po pojedinim programima rekreacije u 2020./21. Analizom podataka primjetna je popularnost i kapaciteti pojedinih programa. Workout predstavlja najpopularniji program u kojem participira najveći broj studenata i studentica. Slijedi Dance fitness koji prema svojim kapacitetima može primiti veliki broj sudionika. Ostali programi, unutar svojih kapaciteta imaju manji broj sudionika.

Graf 4. Sudionici po programima rekreacije u 2020./2021

Tablica 1. Učestalost sudionika u rekreativnim aktivnostima

Rekreacija po akademskim godinama			
GODINA	2019/20	2020/21	χ^2 (p)
Rekreacija	759	616	13,3 (0,01)
Ukupno	18190	18054	

Legenda: GODINA – akademska godina; Rekreacija – broj sudionika u rekreativnim aktivnostima; Ukupno – ukupan broj studenata na Sveučilištu u Splitu; χ^2 (p) – vrijednost parametra Chi-square i statistička značajnost.

U Tablici 1. prikazan je broj sudionika u rekreativnim aktivnostima tijekom dvije akademske godine – 2019./20. i 2020./21. Kako bi se izbjegla mogućnost dobivanja “lažne” značajne razlike, u obzir se uzeo ukupan broj studenata na cijelom Sveučilištu u prije navedenim akademskim godinama. Daljnjom analizom vidljivo je kako broj studenata uključenih u rekreaciju u 2020/21. značajno manji u odnosu na prethodnu 2019./20.

Tablica 2. Učestalost sudionika u natjecateljskim aktivnostima

Natjecanje po akademskim godinama				
GODINA	2018/19	2019/20	2020/21	χ^2 (p)
Natjecanje	1030	605	709	113,5
Ukupno	18379	18190	18054	(0,01)

Legenda: GODINA – akademska godina; Natjecanje – broj studenata uključenih u natjecanja; Ukupno – ukupan broj studenata na Sveučilištu u Splitu; χ^2 (p) – vrijednost parametra Chi-square i statistička značajnost.

U Tablici 2. prikazan je broj sudionika koji su bili uključeni u natjecateljske aktivnosti kroz tri akademske godine – 2018./2019., 2019./2020. i 2020./2021. Također je u obzir uzet ukupan broj studenata na cijelom Sveučilištu. Vrijednost parametra Chi-square ukazuju postojanost značajnih razlika između akademskih godina te nivoa signifikantnosti, $p=0,01$.

Tablica 3. Učestalost studenata i studentica u natjecateljskim aktivnostima

Studenti-studentice natjecanje 2020/21			
SPOL	Studenti	Studentice	χ^2 (p)
Natjecanje	563	146	360,2 (0,01)
Ukupno	7815	10239	

Legenda: SPOL – studenti (muški), /studentice (ženski); Natjecanje – broj studenata/studentica uključenih u natjecateljske aktivnosti; Ukupno – ukupan broj studenata na Sveučilištu; χ^2 (p) – vrijednost parametra Chi-square i statistička značajnost.

U Tablici 3. prikazana je učestalost studenata i studentica uključenih u natjecateljske aktivnosti tijekom akademske 2020./2021. Na osnovu parametara Chi-square i p-vrijednosti

utvrđeno je da postoji značajna razlika u broju uključenosti. Studenti više sudjeluju u natjecateljskim aktivnostima u odnosu na studentice.

Tablica 4. Učestalost studenata i studentica u rekreativnim aktivnostima

Studenti-studentice rekreacija 2020/21			
SPOL	Studenti	Studentice	χ^2 (p)
Rekreacija	170	445	59,7 (0,01)
Ukupno	7815	10239	

Legenda: SPOL – studenti (muški), studentice (ženski); Rekreacija – broj studenata/studentica uključenih u rekreativne aktivnosti; χ^2 (p) – vrijednost parametra Chi-square i statistička značajnost.

U Tablici 4. prikazana je učestalost studenata i studentica koji su bili uključeni u rekreativne aktivnosti tijekom akademske 2020./2021. Parametar χ^2 (Chi-square=59,7) uz p-vrijednost od 0,01, ukazuju na postojanost značajne razlike između uključenosti studenata i studentica u programima rekreacije. Studentice značajno više odabiru rekreativne aktivnosti u odnosu na studente.

7. RASPRAVA

Dva su glavna nalaza ovoga istraživanja. U prvom redu može se primjetiti pad broja sudionika koji su sudjelovali u rekreativnim i natjecateljskim aktivnostima u akademskim godinama 2019./2020. i 2020./21. u odnosu na akademsku 2018./19. kad nisu nisu na snazi bile ograničavajuće mjere. Drugi nalaz nam ukazuje na značajnu razliku među spolovima u učestalosti bavljenjem tjelesnom aktivnošću. Razlike se očituju u obje varijable gdje je primjećen nesrazmjer broja studenata i studentica.

7.1. Pad broja sudionika pod utjecajem Covida 19

U prvom redu primjećen je značajan utjecaj Covida 19 na učestalost u bavljenju tjelesnim aktivnostima na Sveučilištu u Splitu. Naime, pojavom pandemije uzrokovane utjecajem Covida 19 nastupila su brojna ograničenja koja su se odrazila na sve dimenzije društvenog života, pa tako i na sport. Epidemiološke mjere koje su se odnosile direktno na sportske aktivnosti obuhvaćale su zabranu održavanja sportskih natjecanja i treninga, osim za određene kategorije, zabranu rada teretana, fitness centara sportskih i rekreacijskih objekata.

Navedenim mjerama onemogućeni su mnogi oblici organizirane tjelesne aktivnosti koji su direktno utjecali na provođenje velikog dijela rekreativnog programa i natjecateljskih aktivnosti Splitskog sveučilišnog sportskog saveza. Tako su primjerice u 2020. provedeni samo rekreativni programi koji su imali uvjete za provođenje na otvorenom prostoru kao što su škola trčanja, futsal i košarka. Neki programi koji primarno spadaju u dvoranske aktivnosti su prilagođeni za provođenje na otvorenom prostoru kao što su workout i kickboxing. Isto tako nije bilo moguće provođenje određenog dijela natjecateljskih aktivnosti, primarno dvoranskih sportova. Tijekom popuštanja epidemioloških mjera dio natjecanja se održao međutim ipak ne u cijelom obujmu. Po prvi puta u povijesti splitskog sveučilišnog sporta neki, primarno dvoranski sportovi kao što su rukomet i košarka, održali su se na otvorenom.

Ovi nalazi su u skladu sa sličnim istraživanjima. Masmanidis, Gargalianos i Kosta (2009) su proveli istraživanje koje je za cilj imalo ispitati: utjecaj ograničenja na rekreativno sudjelovanje u sportskim aktivnostima, odnos između dimenzija ograničenja i sudjelovanja/ne sudjelovanja, odnos između dimenzija ograničenja i učestalosti sudjelovanja te same namjere uključenosti u programe pokazalo je da postoji 9 čimbenika (ograničenja) koji utječu na

sudjelovanje u rekreativnim aktivnostima. Najznačajniji među njima su pristupačnost i nedostatak znanja. Upravo ova dva čimbenika su još više došla do izražaja pojavom pandemije. Studentima su organizirane tjelesne aktivnosti postale manje dostupne ili u velikoj većini potpuno nedostupne. Za pretpostaviti je da je drugi navedeni čimbenik također došao više do izražaja stupanjem na snagu nepoznatog virusa. Upravo iz neznanja kako se ponašati, studenti koji su mogli sudjelovati na pojedinoj aktivnosti, nisu radi nedostatka informacija i straha od nepoznatog.

Thomas, Beaudry, Gammage, Klentrou i Josse (2019) su netom prije pojave pandemije također tražili ograničenja koja utječu na učestalost, intenzitet, vrijeme i vrstu tjelesne aktivnosti kod studenata te zaključili da su najveće prepreke bili su stres, manjak samopouzdanja te nedostatak prijatelja i utjecaj okoline. Također, manjak slobodnog vremena zbog pretrpanog rasporeda (nastava, zadaće) bio je jedan od razloga nemogućnosti sudjelovanja u sportskim aktivnostima u vremenima kad još nije vladala pandemija. Tijekom 2020. u Hrvatskoj su donešene mnoge epidemiološke mjere koje su zahvatile i školstvo. U određenom periodu kompletna nastava se odvijala online i studenti su pratili predavanja iz svojih domova. Ta mjera je direktno utjecala na socijalni život odnosno jedan od čimbenika koji prema navedenom istraživanju znatno utječe na učestalost bavljenja tjelesnom aktivnošću. U Tablici 2. vidljiv je porast broja sudionika koji su pristupili natjecateljskim aktivnostima u 2020./21., koja je ujedno i druga godina od pojave pandemije, stoga je za pretpostaviti da su spomenuta ograničenja poput socijalnog života i nedostatka znanja smanjila utjecaj na učestalost u bavljanju tjelesnim aktivnostima.

Sekulić, Blažević, Gilić, Kvesić i Zenić (2020) proveli su istraživanje koje je imalo za cilj evidentirati trendove koje se odnose na promjene u razini bavljenja tjelesnom aktivnošću (PAL) i ostalim faktorima koji mogu biti povezani. Iako nije obuhvaćena studentska populacija nalazi ovog istraživanja su u skladu s rezultatima ovog rada. Značajan pad u razini tjelesne aktivnosti je ono što karakterizira grupe ispitanika u oba rada te je za pretpostaviti da Covid 19 u sličnoj mjeri utjecao na učestalost bavljenja tjelesnim aktivnostima kod adolescenata i studenata.

7.2. Razlike između studenata i studentica koji sudjeluju u rekreativnim i natjecateljskim programima

Drugi nalaz ovog istraživanja pokazuje značajno razliku u omjeru studenata i studentica koji se bave rekreativnim i natjecateljskim aktivnostima. Naime, postotak studentica je značajno veći u odnosu na studente koji se bave rekreativnim aktivnostima. S druge strane broj studenata koji se bave natjecateljskim aktivnostima je puno veći u odnosu na studentice. Razlike u motivaciji između muškaraca i žena tijekom sudjelovanja u sportu i vježbanju općenito, istraživao je Ngetich (2012) među studentima sveučilišnih sportskih znanosti. Utvrdio je da su studenti više sudjelovali u timskim sportovima s loptom i treninzima s utezima, dok studentice više preferiraju aerobik, hodanje/trčanje i plivanje. Upravo ovakva podjela odgovara odnosima između studenata i studentica koje se bave rekreativnim i natjecateljskim aktivnostima na Sveučilištu u Splitu. Razloge takvog nesrazmjera treba tražiti u predloženim aktivnostima koje se nude studentima na izbor u obje varijable. Isto tako razloge treba potražiti u intrinzičnoj motivaciji koja nije obuhvaćena ovih radom. Drugi dio istraživanja koje je proveo Sekulić i sur. (2020) pokazuje razlike u promjeni razine tjelesne aktivnosti za vrijeme Covida 19 između žena i muškaraca što ukazuje na povezanost sudjelovanja dječaka u organiziranim sportovima.

Isto tako mogući razlozi takvih razlika se nalaze u kulturološkim navikama prema kojima muškarci radije pristupaju ekipnim i natjecateljskim sportovima, dok su žene sklonije drugačijim vrstama tjelesne aktivnosti prvenstveno radi poboljšanja tjelesnog izgleda. Istraživanja koja su proveli Kilpatrick, Hebert i Bartholomew (2018) i Grajek i sur. (2021) nam ukazuje na ispravnost takve tvrdnje. Ključno pitanje kojim su se bavili Kilpatrick, Hebert i Bartholomew (2018) je razumijevanja motivirajućih faktora za pristupanje tjelesnoj aktivnosti. U ovoj studiji autori uspoređuju motivaciju za sudjelovanje u sportu s rekreativnim vježbanjem među studentima. Rezultati pokazuju da je veća vjerojatnost da će sudionici koji se bave sportom imati unutarnje motive, poput uživanja i izazova, dok je motivacija za rekreativno vježbanje bila vanjska i usredotočena na izgled i zahtjevnost te upravljanje stresom. Cilj istraživanja koju se proveli Grajek i suradnici (2021) bio je procijeniti motivaciju za vježbanje kod muškaraca i žena. Studija je obuhvatila 1590 studenata zdravstvenih znanosti koji su imali umjerenu razina tjelesne aktivnosti. Najvažniji motivatori za poduzimanje tjelesne aktivnosti su užitek, mentalna regeneracija i održavanje zdravlja. Najmanje važna motivacija za vježbanje su zdravstveni pritisak, društveno priznanje i želja za

pripadanjem skupini. Za muškarce, najvažnija motivacija za bavljenje tjelesnom aktivnošću je osjećaj zadovoljstva tijekom procesa. Žene se bave tjelesna aktivnost prvenstveno zbog želje za održavanjem odgovarajućeg zdravstvenog stanja.

Natjecanja kojima pristupaju studenti na Sveučilištu u Splitu u mnogo većem broju od studentica pružaju dovoljno izazova i upravo su i promovirani na takav način. Na društvenim mrežama Unisport ST primjetne su promotivne objave koje su osmišljene na način da izazivaju kompetitivnost među fakultetima i studentima pojedincima. Borbe za medalje i nagrade te najuspješniju sastavnicu na Sveučilištu je koncept koji više odgovara muškoj populaciji studenata. S druge strane postoje rekreativni programi kojima je glavni cilj očuvanje i unapređenje zdravstvenog statusa i samim time fizičkog izgleda. Isto tako veliki je broj programa koji je blizak ženskoj populaciji. U to spadaju kružni oblici treninga, plesni programi i pilates programi koje i dalje studentice biraju u puno većem broju od studenata.

8. ZAKLJUČAK

Prvi nalaz u ovome radu nam ukazuje na značajan utjecaj Covida 19 na učestalost u bavljenju tjelesnim aktivnostima na Sveučilištu u Splitu. U akademskim godinama 2019./20. i 2020./21. evidentiran je pad broja sudionika koji su sudjelovali u rekreativnim i natjecateljskim aktivnostima.

S obzirom na dobivene podatke prva postavljena hipoteza koja glasi:

H₁: Trendovi učestalosti bavljenja tjelesnim aktivnostima na Sveučilištu u Splitu, uslijed utjecaja Covida 19, u značajnom su padu u posljednje dvije godine.

U potpunosti se prihvaća. Broj studenata i studentica koji su se bavili organiziranim tjelesnim aktivnostima u akademskoj godini 2018./2019. je značajno veći u odnosu na 2019./20. i 2020./21. kad su na snagu stupile epidemiološke mjere koje su ograničile mogućnosti provođenja treninga i natjecanja.

U drugom redu ovim radom su se promatrale razlike među spolovima u učestalosti bavljenjem tjelesnim aktivnostima i to podijeljenim u dvije varijable, rekreativne aktivnosti i natjecanja. Analizom rezultata zaključuje se da postoji značajna razlika među spolovima u navedenim varijablama. Sukladno tim podacima postavljena je sljedeća hipoteza:

H₂: Postoji značajna razlike među spolovima u varijablama rekreacija i natjecanja, a vezane za učestalost sudjelovanja u navedenim aktivnostima

U potpunosti se prihvaća.

Značajno je veći postotak studentica koje se bave rekreacijom u odnosu na studente, dok je omjer studenata koji sudjeluju u natjecateljskim aktivnostima značajno na strani studentica.

Gledano kroz stručni doprinos, nalazi ovoga rada ukazuju na opasnosti koje potencijalno mogu ograničiti provođenje organizirane tjelesne aktivnosti i prema kojima je potrebno pronaći model organizacije treninga i natjecanja u ograničavajućim okolnostima, u ovom slučaju tijekom pandemije. S druge strane pronađen je značajan podatak koji ukazuje na smanjen broj studenata koji sudjeluju u rekreativnim aktivnostima i smanjen broj studentica koje sudjeluju u natjecanjima Sveučilišta u Splitu. Na temelju tih zaključaka potrebno je djelovati u svrhu povećanja broja studenata i studentica koji pristupaju rekreaciji ili natjecanjima.

Ograničavajući faktori ovoga rada su nedostatak ostalih varijabli koji utječu na uključenost u tjelesnu aktivnost kod studentske populacije koje bi mogle dati širu sliku nalazima.

Kako bi se mogle raditi preciznije intervencije, buduća istraživanja bi trebala obuhvatiti više varijabli koje utječu pa učestalost i uključenost studenata u tjelesne aktivnosti. U prvom redu bi trebalo promatrati motivaciju i ograničavajuće faktore. Isto tako, od velikog bi značaja bilo promatrati utjecaj redovite tjelesne aktivnosti na akademski uspjeh i kompletan zdravstveni status koji obuhvaća mentalno i fizičko zdravlje i socijalni status studenata i studentica. U sljedećim koracima je potrebno napraviti usporedbu rezultata s drugim sveučilištima koja provode organizirane tjelesne aktivnosti.

Pregledom dosadašnjih spoznaja jasno je da sveučilišni sport igra značajnu ulogu u društvenom životu studenata u svijetu zbog svojih brojnih benefita koje donosi, ne samo u zdravstvenom smislu već i u socijalnom. Akademski sport se već polako nameće kao najbolja alternativa profesionalnom i kao takav je prepoznat na splitskom sveučilištu. Novom strategijom koja se odnosi na razdoblje od 2021. do 2025. sport i zdravstveno usmjereno vježbanje se ističu kao čimbenici koji su od iznimnog značaja za studentski standard na Sveučilištu u Splitu. Važnost ovog rada vidljiva je u nalazima koji se mogu iskoristiti za daljnje unapređenje sporta koje je uskladu s novom strategijom Sveučilišta. Prikazano trenutno stanje vezano za uključenost studenata u rekreativne i natjecateljske aktivnosti na splitskom sveučilištu i kao takvi su dovoljni za određene intervencije kao što je prilagodba programa za funkcioniranje u okolnostima koje ograničavaju provođenje istih. S druge strane jasno je da su potrebna planirana djelovanja koja će za posljedicu imati povećanje broja studentica koje sudjeluju u natjecanjima te adaptacija ili promjena programa kojima će se povećati broj studenata u rekreativnim aktivnostima.

9. LITERATURA

Allen, J. and Lyons, R. (2019). International Students Participating in Campus Recreational Sport. *The sport journal*, 22, 1543-9518

Andrijašević, M., Ciliga, D. i Jurakić, D. (2009). Is Sports Recreation Important to University Students? *Collegium antropologicum*, 33 (1), 163-168.

Beunen, G. P., Lefevre, J., Philippaerts, R. M., Delvaux, K., Thomis, M., Claessens, A. L., Vanreusel, B., Lysens, R., Eynde, B. V., & Renson, R. (2004). Adolescent Correlates of Adult Physical Activity: A 26-year Follow-up. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, 36 (11), 1930-1936.

Eliah, G., Rintaugu, E., Ngetich, D.K., (2012). Motivational gender differences in sport and exercise participation among university sport science students. *Journal of Physical Education and Sport*, 12 (2), 180-187.

Eime, R.M., Harvey, J.T., Sawyer, N.A., Craike, M.J., Symons, C.M., Polman, R.C.J., Payne, W.R. (2013). Understanding the Contexts of Adolescent Female Participation in Sport and Physical Activity. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 84 (2), 157-166.

Eime, R.M., Sawyer, N., Harvey, J.T., Casey, M.M., Westerbeek, H. & Payne, W.R. (2014). Integrating public health and sport management: Sport participation trends 2001–2010. *Sport Management Review*, 18 (2), 207-217.

Europien university sport association. About EUSA, <https://www.eusa.eu/eusa/about-eusa> Pristupljeno 15.9.2021.

Fagaras, S.P., Radu, L.E., and Vanvu, G. (2015). The Level of Physical Activity of University Students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 197, 1454-1457.

Grajek, M., Sas-Nowosileski, K., Sobczyk, K., Bialek-Dratwa, E.D.A., Gorski, M. and Kobza, J. (2021). Motivation to engage in physical activity among health sciences students. *Journal of Physical Education and Sport*, 21 (1), 140-144.

Hlača, A. (2020). Uloga sporta u brendiranju i promociji države: primjer Republike Hrvatske (Diplomski rad). Preuzeto s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:114:316575>

Hrvatski akademski sportski savez, <https://www.unisport.hr/hr/split> Pristupljeno 14.10.2021.

International university sport federation. FISU Global Strategy 2027, <https://www.fisu.net/fisu/about-fisu/fisu-global-strategy-2027>. Pristupljeno 20.9.2021.

Ivanković, M. (2018). Stanje i perspektive razvoja akademskog sporta na Sveučilištu u Zagrebu. *Repozitorij Kineziološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu* (Diplomski rad).

Kihás, M. (2017). Udruge u sportu. *Međimursko veleučilište u Čakovcu* (Završni rad). Preuzeto <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:110:341137>

Kilpatrick, M., Hebert, E. and Bartholomew, J. (2018). College Students' Motivation for Physical Activity: Differentiating Men's and Women's Motives for Sport Participation and Exercise. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 54 (2), 87-94.

Lewis, G. (1970). The Beginning of Organized Collegiate Sport. *American Quarterly*, 22 (2), 222-229.

Masmanidis, T., Gargalianos, D., Kosta, G. (2009). Perceived Constraints of Greek University Students' Participation in Campus Recreational Sport Programs. *Recreational Sports Journal*, 33 (2), 150-166.

Miloshova, E. (2020). Physical Activity Among University Students. *National Sports Academy Sofia* 10.37393/ICASS2019/59.

Sekulic, D., Blazevic, M., Gilic, B., Kvesic, I. i Zenic, N. (2020). Prospective Analysis of Levels and Correlates of Physical Activity during COVID-19 Pandemic and Imposed Rules of Social Distancing; Gender Specific Study among Adolescents from Southern Croatia. *Sustainability*. 12 (10):4072. <https://doi.org/10.3390/su12104072>

Taks, M., Misener, L., Chalip, L., and Green, B.C., (2013). Leveraging sport events for participation. *Canadian Journal for Social Research*, 3 (1), 12-23.

Thomas, A.M., Beaudry, K.M., Gammage, K.L., Klentrou, P., and Josse, A.R., (2018). Physical Activity, Sport Participation, and Perceived Barriers to Engagement in First-Year Canadian University Students. *Human kinetics journal*, 16 (6), 437-446.